

En skandinavisk Hippokratesbibliografi med biografiske noter

Af Anders Frøland

Denne oversigt over udgivelser og studier af de hippokratiske skrifter fra ca. 1840 til vore dage har til formål at belyse interessen for antik, græsk medicin i de skandinaviske lande.

Hippokrates er valgt, fordi navnet er indholdsmæssigt veldefineret og refererer til en central periode, kulturelt, historisk og lægevidenskabeligt. Antallet af publikationer kunne også forventes at have en rimelig størrelse. De hippokratiske skrifter har spillet en væsentlig rolle både her og i udlandet i den tidligere medicinske undervisning, jfr. at franskmændene *Littrés* intention med oversættelsen og udgivelsen af hele Corpus Hippocraticum i midten af det 19. århundrede var at give franske læger en grundlæggende lærebog i medicin ved siden af den samtidige litteratur (Frøland 2006).

Eftersøgningen har omfattet alle tilgængelige elektroniske bibliografier i Danmark, Norge og Sverige. Udover dette er en række bibliografiske værker, der er tilgængelige på Statsbiblioteket i Århus, blevet gennemgået.

Det er *Bibliotheca Danica, Systematisk Fortegnelse over den danske Litteratur* fra 1482 til 1830, *Dansk Bogfortegnelse* 1841-1954, *Danske blandede Tidsskrifter* (omfatter ikke Ugeskrift for Læger) 1855-1912, *Dansk Tidsskrift Index* 1915-50. For Norges vedkommende *Norsk Bogfortegnelse* 1848-1920 og *Norsk Tidsskrift-Index* 1918-62. De svenske bibliografier har omfattet *Svenskt Boklexikon* 1830-1925, *Svensk Bok-katalog* 1926-95.

Et særligt problem har været opsporing af skandinaviske forfatters publikationer i ikke-skandinaviske tidsskrifter og bøger udgivet uden for Norden. Der er kun fundet en enkelt titel. Der er utvivlsomt huller i denne del af bibliografierne, ligesom næppe alle emner på skandinaviske sprog kan være medtaget.

Finland er udeladt, da det ikke ville være muligt for denne artikels forfatter at vurdere et finsksproget arbejdes relevans for bibliografien. Et enkelt islandsk arbejde (på engelsk) er inkluderet.

Afgrænsningen af emnerne har været skønsmæssig. Hovedinklusionskriteriet har været publikationer, der enten er oversættelser af de hippokratiske skrifter eller har disse som væsentligste emne. Herved udgår almene medicinhistoriske værker og publikationer, der blot i titlen har ordet Hippokrates eller hippokratisk, men indholdsmæssigt kun anvender Hippokrates' navn til afgrænsning af en periode, fx *Anker Aggebo: Fra Hippokrates til Carrell. Aforismer om Læger og Lægekunst* (1934 og 1939). Meget populære fremstillinger og avisartikler er heller ikke medtaget.

Det er med beklagelse at et ganske særligt skrift ikke har kunnet inkluderes. Det er et provençalsk middelalderhåndskrift, der indeholder et brev fra Hippokrates til Julius Cæsar, oversat til moderne fransk og udgivet af en svensk forsker (Södergård 1981).

Da den medicinhistoriske interesse også knytter sig til de forfattere og forskere, der har publiceret de inkluderede arbejder, er der vedføjet korte biografier, hvor det har været muligt at finde relevante oplysninger, oftest i standardværker som Dansk Biografisk Leksikon.

En nærmere betragtning af forfatterne til de enkelte oversættelser eller studier viser, at de enten er skrevet af filologer med interesse for antikkens medicin eller af læger med interesse for græsk sprog og kultur. De to mest betydende svenske Hippokratesforskere var filologen *Ernst Nachmanson* (1877-1943), som bl.a. udgav et bind med stadig meget læseværdige refleksioner over den antikke

medicin med hovedvægten lagt på de hippokratiske skrifter og øjenlægen *M.K. Löwegren* (1836-1923), som i 1909-10 udgav en komplet oversættelse af *Corpus Hippocraticum*. Den akademiske verden kvitterede ved at udnævne dem til æresdoktorer i henholdsvis medicin og filosofi.

Danmark kan fremvise en relativt lang liste, bl.a. fordi *Julius Wiberg* (1860-1941) i første tredjedel af det 20. århundrede publicerede en række udførlige artikler og bøger om antikkens medicin med hovedvægten lagt på de hippokratiske skrifter. Derudover er de danske bidrag ret spredte i tid og emner.

Ser man på større, samlede oversættelser, fremstår *Löwegrens* snart 100 år gamle svenske oversættelse af hele *Corpus Hippocraticum* som det mest omfattende værk på et skandinavisk sprog. Et lille udvalg blev udgivet med en indledning af *Eyvind Bastholm* i 1984 og et mere fyldigt i 1994 (se bibliografien). Tilsvarende foreligger et udvalg af de vigtigste skrifter i en moderne norsk oversættelse ved *Eirik Welo* fra år 2000, endda i en bogklubudgave. Begge disse nyere udgivelser må som forudsætning have haft en forventning om en læserskare udover den snævre kreds af dyrkere af antikkens medicin. En tilsvarende dansk indsats findes ikke. *Hartvig Frisch* (1893-1950), professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet, oversatte tre af de hippokratiske skrifter. I Norge udgav *Rasch* allerede i 1887 et mindre udvalg i sin antologi af antikkens medicinske forfattere.

Videnskabelige arbejder er også udkommet spredt i de skandinaviske lande og spredt over tid. En dansk ph.d. afhandling af *Henriette Bruun* (2005) handler om Hippokrates, apopleksi og pludselig død. Afhandlingen er forudgået af to artikler i *Acta Classica et Mediaevalia*. *Gotfredsens* disputats fra 1942 om oldtidens lære om kredsløbet mm. har en grundig gennemgang af de angiologiske (læren om hjerte og blodkar) teorier i *Corpus Hippocraticum*. Tidligere, i 1912, forsvarede lægen *Vilhelm Knudsen* sin disputats: Om den gamle hellenske Lægekunst. Yderligere medicinhistoriske arbejder af *Vilhelm Knudsen* er ikke dukket op ved søgningerne. Filologen *J.L. Heiberg* (1854-1928) var i tyverne en af initiativtagerne til udgivelsen af den endnu levende skriftrække (på tysk forlag), *Corpus Medicorum Graecorum*, og leverede selv det første bind med en tekstkritisk udgave af nogle af de centrale hippokratiske skrifter. To danske specialeafhandlinger i klassisk filologi fra halvfjerdsenerne beskæftiger sig med Hippokrates (af *Niels Sjølin Frederiksen* og *Myrli Magda Ingerslev*). De er imidlertid ikke offentligt tilgængelige og derfor ikke medtaget. Filologen *Kirsten Jungersen* har bl.a. udgivet en nyoversættelse af den hippokratiske ed så sent som i 2007.

Også i Sverige er der kommet videnskabelige arbejder om Hippokrates i det 20. århundrede. Ud over *Löwegrens* oversættelse fra begyndelsen af århundredet er der *Alexandersons* grundige studie over Prognostikon fra tresserne og *Almbergs* undersøgelse af den hippokratiske temperamentslære fra 1950, samt *Axel Nelsons* tekstkritiske og kommenterede udgave "Om vindene" fra 1909.

Til sammenligning kan anføres, at et opslag (i 2006) på amazon.uk på Hippocrates gav 178 svar, hvoraf en del var gengangere, en del af typen Fra Hippokrates til ... Der var 70-80 udgivelser, som så ud til at vedrøre Hippokrates' skrifter. Nogle stammede fra første halvdel af det 20. århundrede, men de fleste udgivet i den sidste snes år. Der var titler på engelsk, tysk, fransk, italiensk og latin. De omfatter naturligvis de 8 bind i *Loeb Classical Library*, som bliver genoptrykt i disse år, de tilsvarende udgaver i den franske *Budé* serie og en lang række udgivelser, hvis titler tyder på, at det drejer sig om videnskabelige studier. Et opslag på Hippocrates i Library.uk giver 1178 hits i British Library. University of Cambridge har registreret 521 bøger på navnet, heraf 69 udgivet fra 1986 og frem.

Interessen både for at læse Hippokrates' skrifter og forske i dem synes at være jævnt tilstede i de store lande og sporadisk i de skandinaviske. Traditionen for klassiske studier er formentlig stadig stærkere i England og det centrale Europa end under nordligere himmelstrøg. En anden

medvirkende årsag til den mere beskedne aktivitet er måske for Danmarks vedkommende, at der ikke er noget forskningscenter, hvor man beskæftiger sig med antikkens medicin som et hovedtema. Museion i København og Stenomuseet i Århus har langt senere perioder som centrale.

Bibliografi

* angiver, at forfatteren er omtalt i de biografiske noter.

Danmark

**Aggebo, Anker*: Hvorfor altid den Hippokrates? En indførelse i de hippokratiske tanker. Universitetsforlaget i Aarhus. Århus 1964. 113 sider. Gennemgang af en række centrale hippokratiske skrifter med fyldige citater (oversatte af andre).

**Bruun, Henriette*: De morbo sacro and De aere, aquis, locis. *Classica et Mediaevalia* vol. 48, 1997, s. 115-148. Sammenligning af de to skrifter som hun mener har samme forfatter.

**Bruun, Henriette*: Sudden death as an apoplectic sign in the Hippocratic corpus. *Classica et Mediaevalia* vol. 50, 1999, s. 5-24. Diskussion af pludselig død og begrebet apopleksi i Corpus Hippocraticum.

**Bruun, Henriette*: Medical theories of apoplexy from the Hippocratic Corpus to Galen. Ph.d. afhandling. Århus 2005. 189 sider. Afhandlingen forsvaret 23. marts 2006 ved Københavns Universitet.

* *Frisch, Hartvig*: Hippocratica, with special reference to De corde. *Classica et Mediaevalia* 6: 151-178, 1944. En meget kritisk, filologisk anmeldelse af Edv. Gotfredsens disputats: Oldtidens Lære om Hjerte, Kar og Puls. Kritikken går især på, at G. har anvendt Wibergs (s.d.) oversættelse og ikke en tekstkritisk udgave, idet en del steder kan læses anderledes end Wiberg gør, hvorved meningen ændres.

* *Frisch, Hartvig*: To polemiske Indlæg fra Lægekunstens første Dage. Fra Græsk ved Hartvig Frisch. Dansk medicinsk-historisk Selskab. Koppel. København 1918. 79 sider. Indeholder: Eden, Om den gamle Lægekunst, Om Luft, Vand og Steder.

* *Frøland, Anders*: Hippokrates skrift om lægen. Dansk medicinhistorisk årbog 2005. s. 13-21. Oversættelse fra græsk med noter.

* *Frøland, Anders*: Hippokrates og de syv kompetencer. Dansk medicinhistorisk årbog 2005. s. 22-32. Den moderne speciallægeuddannelses krav til lægen belyses ved citater fra Corpus Hippocraticum.

**Gotfredsen, Edvard*: Oldtidens Lære om Hjerte, Kar og Puls. En medicinsk-historisk Studie. Mit einer Deutschen Zusammenfassung. Ejnar Munksgaard. København 1942. Disputats 1942. IX+332 sider. Indeholder et afsnit på 67 sider om de hippokratiske teorier. Antagelsen af at hippokratikerne kendte blodets kredsløb diskuteres.

**Hansen, Axel*: Hippokrates om guddommelige sygdomme. *Hospitalstidende* 76:1121, 1933. Ganske kort uddrag af et hippokratisk skrift.

**Hansen, Axel*: Om Bad. (Hippokrates). *Hospitalstidende* 77:1199-1200, 1934. Ganske kort uddrag af et hippokratisk skrift.

- * *Heiberg, Johan Ludvig*: Aphorismer om Hippokrates. Studier fra sprog- og oldtidsforskning; 7. Klein. København 1892. 32 sider.
- * *Heiberg, Johan Ludvig*: Hippocratis Vol. 1. Leipzig og Berlin 1927. 146 sider. Del af værket Corpus Medicorum Graecorum. Tekstkritisk græsk udgave, der indeholder Loven, Om lægekunsten, Om lægen, Forskrifter, Om luft, steder og vand, Om diæten, Om brug af væsker, Om vindene.
- * *Jacobsen, NS*: Om den gamle medicin. Forelæsning holdt ved lægeløftets afgivelse, Odense, januar 1973. Dansk medicinhistorisk årbog 1974: 142-149.
- * *Jungersen, Kirsten*: Lægens rolle i Platons Symposium. AIGIS 2003. Elektronisk tidsskrift for klassiske studier i Norden. <http://www.igl.ku.dk>
- * *Jungersen, Kirsten*: Facies hippocratica. AIGIS 2005. Elektronisk tidsskrift for klassiske studier i Norden. <http://www.igl.ku.dk>
- * *Jungersen, Kirsten*: Den hippokratiske ed i Antikken. Bibliotek for Læger. December 2007.
- * *Knudsen, Valdemar*: Den gamle hellenske Lægekunst. Disputats. Gyldendal 1911. 225 sider. Indhold: I. Hippokratikerne. II. Misforståelsen hos Galenos. III. De store Naturfilosoffer. IV. Slutninger.
- * *Wiberg, Julius*: Hippokrates og den hippokratiske Patologi og Terapi i de akutte Sygdomme. Afhandling i historisk Medicin. Bibliotek for Læger. 8. Række, IV 357-403. Gyldendalske Boghandel 1903.
- * *Wiberg, Julius*: Kirurgien hos Hippokrates. Bibliotek for Læger. 8. Række, VIII: 204-269. Gyldendalske Boghandel 1906
- * *Wiberg, Julius*: Kriselæren i Oldtidens Medicin. Historisk-patologisk Studie. Medicinsk-historiske Småskrifter. Tryde 1916. 50 sider. En bredere beskrivelse, der også omhandler hippokratiske skrifter.
- * *Wiberg, Julius*: Oldgræsk Lægevidenskab. (Daglig Hygiejne og Diæt. Medicinsk-historisk Studie.) Levin og Munksgaard 1926. 72 sider. Artikelsamling, der også omhandler hippokratiske skrifter.
- * *Wiberg, Julius*: Oldgræsk Lægevidenskab. Læren om Hjertet. Medicinsk-historisk Studie. Levin og Munksgaard 1930. 50 sider. En bredere beskrivelse, der også omhandler hippokratiske skrifter.
- * *Wiberg, Julius*: Oldgræsk Lægevidenskab. Patologien i den hippokratiske Tid. Medicinsk-historisk Studie. Levin og Munksgaard 1930. 30 sider.
- * *Wiberg, Julius*: Oldgræsk Lægevidenskab. Et overblik. Medicinsk-historisk Studie. Levin og Munksgaard 1931. 48 sider. En bredere beskrivelse, der også omhandler hippokratiske skrifter.
- * *Wiberg, Julius*: Oldgræsk Lægevidenskab. Luksationslæren i Oldtid og Nutid. En sammenlignende medicinsk-historisk Studie. Levin og Munksgaard 1933. 54 sider. En bredere beskrivelse, der også omhandler hippokratiske skrifter.
- * *Wiberg, Julius*: Oldgræsk Lægevidenskab. Osteologien, Myologien, Angiologien og Neurologien. Medicinsk-historisk Studie. Munksgaard 1935. 116 sider. En bredere beskrivelse, der også omhandler hippokratiske skrifter.

* *Wiberg, Julius*: Oldgræsk Lægevidenskab. Læren om Frakturbehandling. Medicinsk-historisk Studie. Munksgaard 1939. 76 sider. En bredere beskrivelse der også omhandler hippokratiske skrifter.

* *Wiberg, Julius*: Medicinsk-historiske Afhandlinger. København 1940. 128 sider. Artikelsamling, der bl.a. indeholder: Hippokrates og den hippokratiske Patologi og Terapi i de akutte Sygdomme. (jfr. Wiberg 1903)

Island

Sigurdarson, Eiríkur Smári: Against fundamentalism in Hippocratic hermeneutics: a study of *Peri_nou=swn b* (om sygdomme II). *Classica et mediaevalia* 1997. vol. 48 s. 149-166. Diskussion af i hvilket omfang man skal acceptere Hippokrates' oplysninger og antagelser som kendsgerninger ud fra en moderne betragtning.

Norge

Lindekleiv, Haakon: Nevrokirurgi i antikken. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2005; 125:3494-6

Rasch, G.: Udvalg af de ældste medicinske Klassikeres Skrifter i Oversættelse Tillige med korte Levnetsskildringer af Forfatterne og bibliografiske Oplysninger. Aschehoug. Kristiania 1887. 240 sider. Indeholder (s. 4-65) Hippokrates skrifter (oversatte af forfatteren) Prognostikon, Om Luften, Vandet og Stederne, Om Regimet i de akutte Sygdomme (Brudstykke), Aforismer (Udvalg)..

(**Welo, Eirik*) *Hippokrates*: Om legekunsten. Med et innledende essay av Trond Berg Eriksen. Oversat af Eirik Welo. De norske bokklubbene a/s. Gjøvik, Norge 2000. ISBN 82-525-3742-1. XLI+250 sider. Indeholder Aforismer, Eden, Om dietten ved akutte sykdommer, Første bok om epidemiene, Tredje bok om epidemiene, Fjerde bok om dietten eller om drømmer, Loven, Om den gamle legekunsten, Om den hellige sykdommen, Om kunsten, Om legen, Om luft, vann og steder, Om menneskets natur, Om hodeskader, Om sunn livsstil, Om seden, Om forutsigelser. Litteraturliste.

**Welo, Eirik*: Hippokrates' pasienter. *Klassisk forum*, 1:54-60, 2001.

Sverige

Alexanderson, Bengt: Die hippokratische Schrift Prognostikon: Überlieferung und Text. *Studia Graeca et Latina Gothoburgensia*, vol. XVIII. *Acta Universitatis Gothoburgensis*. Almqvist & Wiksell. 1963. 251 sider. Omfattende gennemgang af skriftet Prognostikons oprindelse og især receptionshistorie. Diskuterer de forskellige tekstkilder, tidligere latinske og arabiske oversættelser, andre oversættelser og tekstkritiske udgaver, også fra nyere tid som Littrés, og Jones' og mange andres. Endelig hans egen tekstkritiske udgave.

Alexanderson, Bengt: Prognostikon: Textkritischer Kommentar zum hippokratischen Prognostikon und Bemerkungen zu Galenos Prognostikonkommentar. *Studia Graeca et Latina Gothoburgensia*, vol. XVIII. *Acta Universitatis Gothoburgensis*. Almqvist & Wiksell. 1968. 53 sider. Er en uddybning og fortsættelse af ovenstående.

Almberg, Niels: Studier över temperamentsläran i Corpus Hippocraticum. Lunds Universitets Årsskrift. Ny följd. 46/1 s. 1. Gleerup. Lund 1950. 128 sider. Beskriver og diskuterer den

hippokratiske temperamentslære (om det sangvinske, flegmatiske, koleriske og melankolske), bl.a. i lyset af Kretschmers typelære.

(*Löwegren, Michaël Kolmodin) *Hippokrates*: De Hippokratiska skrifterna i svensk öfversättning av M.K. Löwegren I-II. Gleerup. Lund 1909-10. Vol. I: 608 sider, vol. II: XIII+690 sider. Ineholder 71 skrifter.

(*Löwegren, Michaël Kolmodin) *Hippokrates*: Ur de hippokratiska skrifterna. Bearbetat översättning av Mats Söderlind. Oversætter M.K. Löwegren. Nya Doxa. Falun 1994. ISBN 91-88248-58-5. 185 sider. Ineholder Om den gamla läkekonsten, Om luften, vattnet och boningsorten, Aforismer, Eden, Lagen, Om vätskorna, Om konsten, Om människans natur, Om ett sunt levnadssätt, Om gaser, Om en god hållning, Om lidande.

Hansson AE.: Paidopoiia: metaphors for conception, abortion, and gestation in the Hippocratic Corpus. *Clio Med.* 1995: 27:291-307.

Hippokrates i urval. Inledning av *E. Bastholm. Institutionen för idé- och lärdomshistoria. Uppsala Universitet. Skrifter. nr. 7. Uppsala 1984. 58 sider. Ineholder Om den gamla läkekonsten, Aforismer, Eden, Lagen, Om ett sunt levnadssätt. Let bearbejdet uddrag fra Löwegrens oversættelse fra 1909-10.

**Nachmanson, Ernst*: Hippokrates och hans tid. Geber. Stockholm 1921. VII+148 sider. Refleksioner over den antikke medicin, især den hippokratiske.

Nelson, Axel: Die hippokratische Schrift *peri_ fuse/wn*. Text und Studien. Inauguraldissertation. Almqvist & Wiksell. Uppsala 1909. 119 sider. Græsk tekst sammenholdes med to latinske oversættelser af Filelfo (1444) og Lascaris (14-hundredetallet). Tekstkritik og kommentarer.

Sjöstrand, L.: [Hippokrates's evaluation of the madness of Democritus]. *Svensk Med Tidskr.* 2001:5:117-30.

Biografiske noter.

Danmark

Forkortelser. DBL: Dansk biografisk leksikon. DDL: Den danske Lægestand. KU: Københavns Universitet.

Aggebo, Anker 1894-1977.

Student 1912. Cand. med. 1920. Praktiserende læge i Århus fra 1922. Talrige publikationer om medicinhistoriske og eksistentielle emner. (DDL 15. udgave 1982 s. 21).

Bastholm, Eyvind 1904-89.

Student 1924 Frederiksberg. Cand. med. 1932. Dr. med. 1950 på afhandlingen *The History of Muscle Physiology*.

Praktiserende læge i Vemmelev fra 1935. Mange medicinhistoriske arbejder. Medlem af adskillige danske og udenlandske medicinhistoriske selskaber. (DDL 16. udgave 1993 s. 129-30).

Bruun, Henriette

Klassisk filolog. Ph.d. 2005 (KU) på en afhandling om apopleksi som årsag til pludselig død i de hippokratiske skrifter.

Frisch, Hartvig 1893-1950.

Student 1910 fra Frederiksborg Statsskole. Cand. mag i latin og græsk fra KU 1917. Dr. phil. 1941 på afhandlingen Athenernes Statsforfatning, Lærer ved Metropolitanskolen i København. Professor i klassisk filologi ved KU 1941-47.

Medlem af Folketinget (Socialdemokratiet) i perioder fra 1926. Undervisningsminister 1947-49. Gennemførte retskrivningsreformen 1948.

Forfatter til en lang række værker, bl.a. Platons Stat 1924, Rom, Oldtidens Verdensby 1925, Europas Kulturhistorie 1928, Pest over Europa 1933 om farerne ved kommunisme, nazisme og fascisme, Ciceros Kamp for Republikken 1942. (DBL bind 5, s. 19 ff.).

Frøland, Anders f. 1932.

Dr. med., tidl. cheflæge. Græskstudier ved Århus Universitet fra 2005.

Gotfredsen, Edvard 1899-1963.

Cand. med. 1927. Dr. med. 1942 på afhandlingen Oldtidens Lære om Hjerte, Kar og Puls. Officielle opponenter var professorerne Hartvig Frisch og Erik Warburg.

Praktiserende læge i provinsen indtil 1939. Herefter ansættelse ved fængselsvæsenet samtidig med medicinhistoriske studier. Fra 1943 universitetsadjunkt ved KU, fra 1949 ekstraordinær professor i medicinens historie. Gotfredsen ydede en stor indsats for Medicinsk-historisk Museum og var en flittig forfatter. Et kendt hovedværk er Medicinens Historie fra 1950 med senere udgaver i 1964 og 1973. (DBL bind 5, s. 247-48; DDL 14. udg. 1965 s. 283-84).

Hansen, Axel 1884-1945.

Student 1902 Kolding. Cand. med. 1910. Dr. med. 1928 på afhandlingen Om Chlorosens Optræden i Europa gennem Tiderne. Ansættelser ved københavnske hospitaler til 1917. Herefter praktiserende læge i Kolding, fra 1928 kredslæge.

Talrige artikler om medicinskhistoriske emner, hvori han fastholder, at også på dette område må videnskabelige, kritiske metoder anvendes (DBL bind 5, s. 563).

Heiberg, Johan Ludvig 1854-1928.

Student 1871 fra Ålborg Katedralskole. Filologisk embedseksamen 1876. Dr. phil. 1879 på afhandlingen Questiones Archimedeae. 1884-96 bestyrer af Borgerdydskolen på Østerbro. 1896-1925 professor i klassisk filologi og arkæologi (det sidste til 1911) ved KU. 1915-16 rektor for universitetet.

Hovedindsatsen var arbejdet med den klassiske græske matematik, hvoraf han udgav og oversatte (til latin) praktisk taget alt, hvad der var tilgængeligt. Således Archimedes' skrifter i tre bind, 2. udgave 1910-15. Han beskæftigede sig også med den klassiske græske astronomi, udgav Ptolomaios' astronomiske værker i tre bind 1898-1907.

Interessen for medicin viste sig ved tekstkritiske udgivelser af Hippokrates og Paulus Aigenetus' medicinske håndbog fra d. 7. århundrede. (DBL bind 6, s. 162 ff.).

Jacobsen, Niels Sigurd. 1906-85.

Cand. med. 1931. Praktiserende læge i Odense. Formand for Fyns Lægeforening 1950-55. (DDL 16. udg. 1982-93. Bind 1, s. 811).

Jungersen, Kirsten f. 1935

Cand. mag. i klassisk filologi. Tidl. lektor ved Rungsted Gymnasium. Gæsteforsker ved Medicinsk Museum. Har udgivet mange artikler om medicinsk-historiske emner.

Knudsen, Valdemar. 1860-1912.

Student 1879 fra Bogerdydskolen på Christianshavn. Cand. med. & chir. sommeren 1887. Kandidat Københavns Kommunehospital og Diakonissestiftelsen. Praktiserende læge i København fra juni 1889. Kommunelæge 1901. Dr. phil. 1912 på afhandlingen *Den gamle hellenske Lægekunst*. (DDL 9. udgave, 1907-1915)

Ved disputatsen d. 18. jan. 1912 var de officielle opponenter professor, dr. J.L. Heiberg og docent, dr. Vilhelm Maar. (Aarbog for KU for året 1911-12).

Wiberg, Julius. 1860-1941.

Født i København, opvokset i Grønland. Med. embedseksamen 1889. Dr. med. 1910 på afhandlingen *Galen og den galenske Lægevidenskab og Lægekunst*. Læste på egen hånd græsk og arabisk. Arbejdede som skibslæge for at få tid til sine studier. 1911 distriktslæge på Færøerne, 1914-27 kredslæge i Vordingborg.

Hovedværker: Disputats, 1910. *Oldgræsk Lægevidenskab I-VII*, 1926-39, *Medicinsk-historiske Afhandlinger I-IV*, 1940. (DBL bind 15, s. 478 ff.)

Norge

Welo, Eirik.

Stipendiat ved Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk. Oslo Universitet.

Sverige

Forkortelse. SBL: Svenskt biografiskt Lexicon. LU: Lunds Universitet. UU: Uppsala Universitet.

Lövegren, Michaël Kolmodin. 1836-1923

Medicinske studier ved LU fra 1856, med. lic. 1864, med. dr. 1868, docent i kirurgi og oftalmologi 1867, docent i kirurgi og obstetrik s.a. (alt v. LU). Overlæge ved oftalmologisk afdeling Lasarettet i Lund 1868, professor i oftalmiatrik v. LU 1883. Fil. hedersdoktor v. LU 1918.

Löwegrens medicinske indsats var at indføre moderne metoder i undersøgelse og behandling af øjensygdomme på baggrund af v. Helmholtz', v. Graefes og Donders' banebrydende arbejder.

På det medicinhistoriske område var det især oversættelsen og udgivelsen af hele *Corpus Hippocraticum*, *De hippokratiske skrifterna i svensk öfversättning*, 1909-10, genudgivet i udvalg i 1994, der gjorde ham kendt som medicinalhistoriker. L. havde ingen formel uddannelse i klassisk filologi, men havde på egen hånd tilegnet sig det klassiske græske sprog. (SBL vol. 16, 1982, s. 566-568)

Nachmanson, Ernst. 1877-1943

Student Stockholm 1894. Klassisk filologiske studier ved UU fra 1894, i Berlin og München 1901. Fil. lic. 1904, docent i græsk sprog og litteratur ved UU 1905, periodisk professor i samme fag, fil. dr. 1905, professor i klassiske sprog ved Göteborgs Högskola fra 1919. Med. hedersdoktor ved Karolinska Institutet 1924.

Nachmansons indsats faldt på to område, græsk sproghistorie og græsk, antik medicin. For at styrke sin forskning på det sidste felt uddannede han sig i anatomi og kirurgi og overværede obduktioner. Var foruden en fremstående videnskabsmand også en fortræffelig popularisator, bredt orienteret i humanistisk videnskab, dertil en meget dygtig organisator. (SBL vol. 26, 1989, s. 364-67).

Note

Denne oversigts forfatter (Anders Frøland) vil være taknemmelig for oplysninger og kommentarer, der kan supplere oversigten over skandinaviske Hippokratesarbejder: afr@dadlnet.dk

Referencer

Dansk Biografisk Leksikon. 3. udg. Bind 1-16. Redigeret af Sv. Cedergreen Bech. Gyldendal. København 1979-84.

Den Danske Lægestand. Udgivet af den almindelige Danske Lægeforening. 9. udg. 1915; 14. udg. 1965; 15. udg. 1982; 16. udg. 1993.

Frøland, Anders: Lægen Émile Littré. Hippokrates franske udgiver og oversætter. Dansk Medicinhistorisk Årbog 2006. Odense 2006, s. 13-33.

(Hippokrates): Une lettre d'Hippocrate; d'après un manuscrit inédit/ publié par Östen Söderlind. Acta Universitatis Lundensis, sectio 1, p. 35-64. Almqvist och Wiksell. Stockholm 1981.

Svenskt biografiskt Leksikon. Udkommet siden 1917 med indtil nu 32 bind, der dækker frem til bogstavet S (maj 2006).

Årbog for Københavns Universitet for året 1911-12. København 1915.